

TERMÉKSZABVÁNYA

A BELSŐTÉRI AJTÓKNAK IS VAN!

Papp Imre

A nyílászárók minősítésével foglalkozó első írásaim 2006-ban jelentek meg, amikor egész Európára érvényes, egységes előírást bevezető termékszabvány jelent meg az ablakok, erkélyajtók és bejárati ajtók vonatkozásában. Ennek a termékszabványnak már a második átdolgozása van érvényben MSZ EN 14351-1:2006+A2:2016^[1] jelzettel. Idén áprilisban azonban honosításra került a beltéri ajtók MSZ EN 14351-2:2019 jelű új termékszabványa^[2], amelynek hatálybalépése átírja a beltéri ajtókra vonatkozó szabályokat.

Az európai szabvány megjelenésével a magyar előírásokat tartalmazó MSZ 9386:1993^[3] és MSZ 9387:1993^[4] szabványt 2010-ben vissza kellett vonni és ezzel a beltéri ajtók szakterülete műszaki követelményeket leíró szabályozás nélkül maradt. Csupán az ismert terméktulajdonságok vizsgálati szabványai és értékelésükre használt fokozatok adtak lehetőséget az ajtók minősítésére, a műszaki jellemzők megállapítására. Az eljárásmódot azonban az 1999/93/EK Bizottsági határozat 1. melléklete rögzítette. (Lásd az 1. ábrán.)

Jelenleg a jogszabályi alapot az építési törvény^[6] és annak végrehajtási rendelete^[7] jelenti, melynek 6. pontja kötelezi a gyártókat teljesítménynyilatkozat kiadására a Nemzeti Műszaki Értékelés (NMÉ) alapján.

Az európai szabványügyi testületben a 2009 óta folyó, lobbierdekek miatt elhúzódó egyeztetések végére pont került, és most, 2019 áprilisában került honosításra a beltéri ajtók MSZ EN 14351-2:2019 jelű új termékszabványa^[2], mely azonban még nem kapott harmonizált státuszt az Európai Unió NANDO szerverén^[9]. Ennek hatálybalépése

átírja a beltéri ajtókra vonatkozó szabályokat, mert akkor lehetséges lesz CE-jelöléssel forgalomba hozni és egész európai piacra gyártani a beltéri ajtókat.

A beltéri ajtók termékszabványa azonban nevesíti a felhasználási módokat és meghatározza az egyes módokhoz az igazolandó termékjellemzők körét is.

A szabvány bevezetője tisztázza a különleges elvárásokat a füstgátló és tűzgátló ajtók esetére, melyre együttesen alkalmazandó az EN 16034 szabvány^[5].

Termék(ek)	Tervezett felhasználási terület(ek)	Szint(ek) vagy osztályok	Megfelelőségi igazolási rendszerek
Ajtók és kapuk (a hozzájuk tartozó vaslatokkal vagy azok nélkül)	tűz-/füstszakaszhatárokon és menekülési útvonalakon	–	1
	Egyéb meghatározott, különleges felhasználások és/vagy olyan felhasználások, amelyek esetében különleges követelményeknek kell megfelelni, különösen a zajvédelem, az energiatakarékosság, a víz- és légzárás és az üzembiztonság szempontjából (azaz NEM tűz-/füstszakaszhatárokon és NEM menekülési útvonalakon történő használat)	–	3
	csak belső közlekedésre	4	
Ablakok (a hozzájuk tartozó vaslatokkal vagy azok nélkül)	tűz-/füstszakaszhatárokon és menekülési útvonalakon	–	1
	minden egyéb	–	3
Ajtókhoz, kapukhoz és ablakokhoz tartozó vaslatok	tűz-/füstszakaszhatárokon és menekülési útvonalakon		1
	minden egyéb		3

1. ábra: Megfelelőség-igazolási módok és felhasználási területek ajtókra az 1999/93/EK határozat táblázatában

Termékcsoportra vonatkozó alapvető jellemző	Vizsgálati / értékelési módszer
Veszélyes anyagtartalom és kibocsátás	Gyártói nyilatkozat EU-adatbázis alapján
Tűzvédelmi osztály (X)	MSZ EN 13501-1
Ütésállóság (X)	MSZ EN 13049
Magasság, szélesség, vastagság, derékszögűség (X)	MSZ EN 951
Általános és helyi síklopúság (X)	MSZ EN 952
Kinyitási képesség	MSZ EN 1935 MSZ EN 179 MSZ EN 1125
Léghanggátlás (akusztikai teljesítőképesség)	MSZ EN 10140-3 /MSZ EN 717-1
Hőátbocsátási tényező (X)	MSZ EN 14351-2 B mell. MSZ EN ISO 10077-1 MSZ EN ISO 12567-1
Légáteresztés ⁵¹ (X)	MSZ EN 1026/ MSZ EN 12207
Működtető erő (X)	MSZ EN 12046-2/ MSZ EN 12217
Mechanikai szilárdság – Az ajtószárny síkjában ható függőlegesen terheléssel szembeni ellenálló képesség (X)	MSZ EN 947/MSZ EN 1192
Mechanikai szilárdság – Az ajtószárny síkjára merőlegesen ható statikus terheléssel szembeni ellenállás (X)	MSZ EN 948 /MSZ EN 1192
Mechanikai szilárdság – Lágy nehéz test ütésével szembeni ellenállás (X)	MSZ EN 949 / MSZ EN 1192
Mechanikai szilárdság – Kemény test ütésével szembeni ellenállás (X)	MSZ EN 950 / MSZ EN 1192
Szellőzés	MSZ EN 13141-1
Golyóállóság (átlövégésgátlás)	MSZ EN 1523 / MSZ EN 1522
Robbanásállóság	MSZ EN 13124-1 2. p/ MSZ EN 13123-1 2. p.
Ismételt nyitással és zárással szembeni ellenállás (X)	MSZ EN 1191 / MSZ EN 12400
Eltérő klimatikus viszonyok közötti viselkedés (X)	MSZ EN 1121 /MSZ EN 12219
Betörésállóság (X)	MSZ EN 1628; MSZ EN 1629; MSZ EN 1630 / MSZ EN 1627
Üvegjellemzők (X)	MSZ EN 1862-2; MSZ EN 12150-2; MSZ EN ISO12543-7; MSZ EN 14179-2 / MSZ EN 14321-2

Jelmagyarázat: (X) kötelezően vizsgálandó, igazolandó – alkalmazástól, beépítéstől függően

2. ábra

Az ajtók alkalmazása belső térben lehetséges

■ menekülési útvonalon /„a) felhasználás”/;

■ különleges követelménynek megfelelő módon /„b) felhasználás”/;

■ csak közlekedésre/összeköttetésre /„c) felhasználás”/.

Az egyes jellemzőkre a felhasználás módjától és a szerkezeti kialakítástól függően (pl. üvegajtó) vonatkoznak előírások.

Az egyes jellemzőket vizsgálatokkal kell igazolni. A „c” felhasználást – csak belső közlekedési célú ajtó esetén – a gyártó is igazolhatja a vizsgálati szabványok alapján (4. megfelelés-igazolási mód). A különleges követelményeknek

való megfelelés igazolására szolgáló vizsgálatok esetén azonban akkreditált laboratóriumban elvégzett vizsgálatokra van szükség és üzemi gyártás-ellenőrzési rendszerrel kell dokumentálni az azonos kivített (3. megfelelés-igazolási mód). Az életvédelmi célú felhasználás esetén ezeken felül tanúsító szervezet felügyeletére is szükség van (1. megfelelés-igazolási mód).

Legegyszerűbb esetben, a két helyiség közötti nyílást lezáró ajtóról („c” felhasználás) a teljesítménynyilatkozatban elegendő nyilatkozni a veszélyesanyag-kibocsátásról, töréshetősége esetén (pl. üvegezett ajtó) az ütésállóságról, az anyagok tűzzel szembeni ellenállásáról és az ajtó méreteiről.

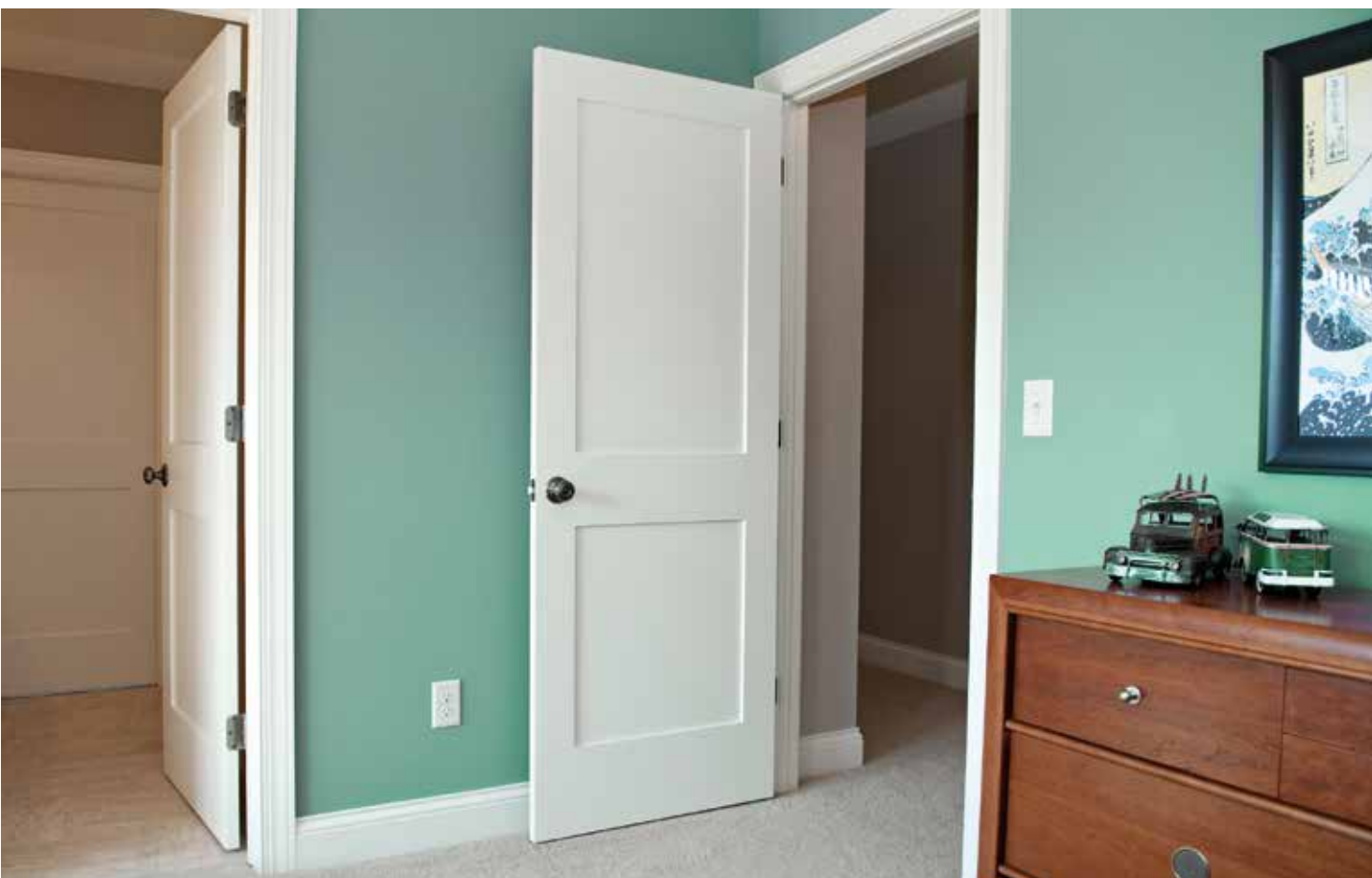
A vizsgálható, termékcsoportra vonatkozó alapvető jellemzőket a következő táblázatban foglalhatjuk össze. (Lásd a 2. ábrán.)

A szabvány „ZA” melléklete a felhasználási módokhoz közöl egy teljesítménynyilatkozat sablont is, melyet a gyártóknak a teljesítményjellemzők megadásához figyelembe kell venniük. A „B” mellékletben közli az egyes tulajdonságok megállapításához szükséges vizsgálati minták számát és a vizsgálati eredmények értelmezhetőségének határértékét. A „B.2” mellékletben található táblázat több ajtóalkalítás változathoz közöl léghanggátlási értékeket. Hasonló módon, hasznosan forgathatók a „B.3”, „B.4”, „B.5” melléklet táblázatok, melyek hőátbocsátási értékeket közölnek az ajtó szerkezeti felépítése alapján. Érdemes tehát megismerkedni a szabvány tartalmával, mely a Magyar Szabványügyi Testület honlapján keresztül beszerezhető angol nyelvű kiadványként (www.mszt.hu).

A témához kapcsolódó hír, hogy kidolgozásra került Magyarországon az Építésügyi Műszaki Szabályozási Bizottság által készített új építésügyi Műszaki Irányelvek, köztük a belsőtéri ajtók beépítési előírásai. Ezek jóváhagyás után hamarosan publikálásra kerülnek.

A téma iránt érdeklődők további információkat találhatnak a faipar.hu portál cikkarchívumában és az ÉMI Nonprofit Kft. honlapján (www.emi.hu) a Tudásbázis menüpont alatt található Publikációk között értelem-szerű keresőszók használatával. Az ideai építőipari szakkiállításra összeállított EMILI tájékoztató kiadványok is (www.emili.hu) segítséget adhatnak a további információszerzéshez. ■

A szerző az ÉMI Nonprofit Kft. szakértő mérnöke, műszaki szakértő (MMK-13-4917), igazságügyi szakértő (IM 010781.) e-mail: ipapp@emi.hu.

További információk, szabályozások, források, irodalomjegyzék:

- [1] MSZ EN 14351-1:2006+A2:2017 jelű Ablakok és ajtók. Termékszabvány, teljesítőképességi jellemzők 1. rész: Tűzálló és/vagy füstgátló tulajdonság nélküli ablakok és külső bejárati ajtók című termékszabvány (Angol nyelvű)
- [2] MSZ EN 14351-2:2019 jelű Ablakok és ajtók. Termékszabvány, teljesítőképességi jellemzők. 2. rész: Beltéri ajtók című termékszabvány (Angol nyelvű)
- [3] MSZ 9386:1993 jelű Ajtók műszaki követelményei című szabvány (Visszavont: 2009.03.01-től)
- [4] MSZ 9387:1993:2011 jelű Ajtók minősítése és minőségtanúsítása című szabvány (Visszavont: 2009.03.01-től)
- [5] MSZ EN 16034:2015 jelű Bejárati ajtók, ipari, kereskedelmi, garázsajtók és nyitható ablakok. Termékszabvány, teljesítményjellemzők. Tűzállósági és/vagy füstgátlási jellemzők című szabvány (A szabványok megrendelhetők: www.mszt.hu)
- [6] 1997. évi LXXVIII. törvény az épített környezet alakításáról és védelméről

- [7] 275/2013. (VII. 16.) Korm. rendelet az építési termék építménybe történő betervezésének és beépítésének, ennek során a teljesítmény igazolásának részletes szabályairól
- [8] A Bizottság 1999/93/EK határozata az építési termékek megfelelőségének a 89/1986 EGK tanácsi irányelv 20. cikke (2) bekezdése szerinti, az ajtókra, ablakokra, ablaktáblákra, zsaluziákra, kapukra és a hozzájuk tartozó vasalatokra vonatkozó igazolási eljárásáról – (módosítva a 2011.04.18. Határozattal)
- [9] Az Európai Parlament és a Tanács 305/2011/EU rendelete (2011. március 9.) az építési termékek forgalmazására vonatkozó harmonizált feltételek megállapításáról (CPR) (A jogszabályok aktuális állapota letölthető: www.njt.hu)
- [10] New Approach Notified and Designated Organisations (NANDO) – az Európai Bizottság számítógépes információs rendszere – harmonizált szabványok, bejelentett szervezetek (A szerver elérhetősége: ec.europa.eu/growth/tools-databases/nando/)

Képek

siwekjordan.com/product/interior-doors/